

Pinot gris tegenover grauburgunder: dezelfde druif in de Elzas, Duitsland en Zuid-Tirol

20 september 2024

Zes wijnen van één druif: pinot gris uit de Elzas, grauburgunder uit Pfalz en Baden, pinot grigio uit Alto Adige — Romaans tegenover Germaans.

Pinot gris, grauburgunder, pinot grigio, ruländer, malvoisie: allemaal dezelfde druif, en toch zes heel verschillende wijnen in het glas. Op 19 september 2024 opende Wijnclub Zottegem het seizoen met een vergelijkende avond — de Franse Elzas tegenover Duitsland en Zuid-Tirol. Dit is het volledige infoblad van die avond. Alle wijnen die we ooit proefden staan in onze [wijncatalogus](#).

De geproefde wijnen

- Josmeyer, "Le Fromenteau" Pinot Gris, AOC Alsace – 2020
- Huber & Bléger, Pinot Gris, Vin d'Alsace - 2022
- Weingut Fritz Waßmer, "Sommerhalde Bombach" Grauer Burgunder - 2019
- Weingut Friedrich Becker, "Kalkmergel" Grauer Burgunder – 2021

- Heger, "Oktav", Grauburgunder – 2022
- St. Michael-Eppan, "Sanct Valentin" Pinot Grigio – 2021

Een woordje van inleiding

Beste wijnvrienden,

Ik ben zeer verheugd om de spits te mogen afbijten met de eerste proefavond van ons nieuw seizoen. Deze keer gaan we wat terug naar 'the roots', of wat wij Belgen over het algemeen het beste kennen, zijnde Franse wijnen. Maar aangezien we ook het ontdekken van minder gekende of zelfs nieuwe wijn(gebieden) hoog in het vaandel dragen, gaan we dit jaar die Franse wijnen tegenover hun Duitse, Oostenrijkse of Zwitserse tegenhangers plaatsen.

En we beginnen onze vergelijkende Romaanse vs Germaanse 'wine battle' met de Pinot Gris, ofte Grauburgunder, Grauer Burgunder, Malvoisie, Ruländer,... en ga zo maar even door. Hoewel deze druif van origine een cultivar is afkomstig uit Frankrijk, is deze ook in de Germaanse wijnregio's een gevestigde waarde, en zeker niet te vergeten het zonnige Italië.

Deze avond vinden we alle 3 de regio's terug in het glas, aan jullie dus om te ontdekken welke mogelijks de voorkeur genieten.

Op het menu vanavond dé specialiteit van 't Hof van Oranje, mosselen met frietjes.

Alvast veel proefplezier !

De ster van vanavond

De hoofdrolspeler van deze avond, de Pinot Gris druif, heeft van nature flink wat suiker en relatief weinig zuren. Hierom wordt zij bij voorkeur in koelere streken geteeld. In warme regio's ontstaan vaak saaie zoetige wijnen. De schillen bevatten weinig kleurstof zodat de wijnen wit of hooguit rosé-kleurig kunnen zijn.

In deze koele gebieden verloopt de groei van de druiven echter niet altijd zonder problemen. De Pinot Gris heeft compacte trossen, wat de soort kwetsbaar maakt voor rotting, vooral als er regenwater tussen de vruchten gevangen blijft. Najaarsregens worden door de telers daarom gevreesd, met als gevolg dat velen de druif tamelijk vroeg plukken. Aromatisch hebben de druiven zich dan nog niet volop kunnen ontwikkelen, met mogelijks neutralere wijnen als resultaat.

In de Elzas oogst men de druif het liefst zo laat mogelijk, vandaar dat dit ras uit dat gebied vaak een milde tot zoete smaak heeft. Pinot Grigio-wijnen uit Italië zijn vaak droger, lichter en fris met een mineraal karakter.

Geschiedenis

Pinot Gris is al bekend sinds de middeleeuwen in Bourgogne, waar het waarschijnlijk 'Fromenteau' werd genoemd. De druif verspreidde zich vanuit deze regio, samen met Pinot Noir, en kwam rond 1300 aan in Zwitserland. De druif was naar verluidt de favoriet bij keizer Karel IV, die stekken liet exporteren naar Hongarije door de cisterciënzer monniken,

waar ze de wijnstokken plantten op de hellingen van Badacsony aan de rand van het Balatonmeer in 1375. De wijnstok kreeg al snel de naam Szürkebarát, wat "grijze monnik" betekent.

Nadat de druif geïnstalleerd was in Hongarije, heeft volgens overlevering een zekere generaal Lazarus von Schwendi, wijnstokken terug meegenomen naar de Elzas na zijn veldtocht tegen de Turken in de 16e eeuw.

Het werd eerst aangeplant in Kientzheim onder de naam "Tokay", afgeleid van Hongarijes beroemdste wijn Tokaji, die geen Pinot Gris gebruikt, maar vooral Furmint en Hárslevelű. Lange tijd werden de Elzasser wijnen van deze variëteit aangeduid met de naam Tokay d'Alsace. In 1993 werd er echter een akkoord bereikt tussen Hongarije en de Europese Unie (waarvan Hongarije toen nog geen lid was) om de naam Tokay geleidelijk te schrappen van niet-Hongaarse wijn. In het geval van de Elzas werd de naam Tokay Pinot gris gebruikt als tussenstap, waarbij het "Tokay" gedeelte in 2007 werd geschrapt.

In 1711 (her)ontdekte de Duitse koopman Johann Seger Ruland een druif die in het wild groeide in de velden van de Pfalz. De wijn die hij vervolgens produceerde werd bekend als Ruländer, en later werd ontdekt dat de wijnstok Pinot gris was.

Tot de 18e en 19e eeuw was de druif een populaire aanplant in Bourgondië en Champagne, maar slechte opbrengsten en onbetrouwbare oogsten zorgden ervoor dat de druif uit de gratie raakte in die gebieden. Hetzelfde lot trof bijna Duitsland, maar wijnstokveredelaars in het begin

van de 20e eeuw waren in staat om klonale variëteiten te ontwikkelen die een meer consistente en betrouwbare oogst zouden produceren.

Onderzoekers van de Universiteit van Californië, Davis, hebben vastgesteld dat Pinot Gris een opmerkelijk gelijkaardig DNA-profiel heeft als Pinot Noir en dat het kleurverschil afkomstig is van een genetische mutatie die eeuwen geleden plaatsvond. De bladeren en de wijnstokken van beide druiven lijken zo veel op elkaar dat de kleur het enige aspect is dat de twee van elkaar onderscheidt.

Santa Margherita wijngroep, een wijnproducent in het noorden van Italië, was in 1961 het eerste bedrijf ter wereld dat roze Pinot Grigio druiven vinifieerde als witte wijn. In veel delen van Italië wordt de druif nog steeds gebruikt om frizzante (semi-mousserende) of spumante (mousserende) wijnen te maken.

Rond 2005 genoot Pinot Gris een toenemende populariteit op de markt, vooral in zijn Pinot Grigio incarnatie en soortgelijke wijnen van de Nieuwe Wereld, met name in Australië en de Verenigde Staten. De druif heeft zelfs zijn eigen feestdag op 17 mei.

Aroma- en smaakprofielen

Met de Pinot Gris kan een breed spectrum aan wijnstijlen ingevuld worden. Onder invloed van de vinificatietechnieken en de rijpheid bij de oogst kan deze variëren van licht en pittig tot vol en olieachtig, en zelfs tot laat geoogste zoete wijn, amber-wijn en zelfs roséstijlen.

In de neus heeft Pinot Gris meestal rijpe tonen van peer, appel en perzik. In koelere klimaten kan het neigen naar citrusvruchten en groene appel, terwijl laat geoogste varianten tropisch fruit, honing en kruiden oproepen. Een langer contact met de schil kan een 'amber / orange' wijn met diepere, meer exotische aroma's opleveren.

In de mond variëren de stijlen van licht en knapperig met een hoog zuurgehalte tot vol en rijk met meer gematigde zuren. Wijnen kunnen droog of zoet zijn, vooral als ze laat geoogst zijn of aangetast door edele rotting.

De Duitse Grauburgunder wijn is droog en fruitig, met een flinke frisse kick. Ze hebben een gemiddelde body, en zijn voller dan zijn Italiaanse counterparts. Opvallend aan de Duitse variant zijn de intense aroma's en kruidigheid.

Een Franse Pinot Gris, zeker uit de Elzas, is vol, complex en heeft soms zelfs een rokerig randje. Pinot Gris wijnen zijn droog, maar zoeter en kenmerkend fruitig en bloemig, met aroma's van perzik, meloen en honing.

De Pinot Grigio uit Italië is lichter en frisser, met smaken als appel en citrus. Deze wijnen zijn vaak droog en mineraal van karakter, door de hogere zuren en lichtere smaak.

Geografisch, klimatologisch & terroir

Volgens een studie van de universiteit van Adelaide in 2021, bedraagt het totale areaal aan Pinot Gris wijnstokken 48.600 hectares wereldwijd.

Hoewel we bij de naam Pinot Gris vrijwel onmiddellijk denken aan de Franse Elzas, is het niet deze regio waar de meeste wijnstokken zijn aangeplant, maar wel in Italië. Een overzicht van de top 6 Pinot Gris producerende landen:

1. Italië: ± 19.000 ha
2. Verenigde Staten: ± 7.500 ha
3. Duitsland: ± 5.000 ha
4. Australië: ± 4.000 ha
5. Frankrijk: ± 3.000 ha
6. Nieuw-Zeeland: ± 2.500 ha

Pinot Gris heeft een voorkeur voor bepaalde bodemtypes die elk bijdragen tot het uitgesproken smaakprofiel van de druif:

- **Leemachtige bodems:** zorgen voor een goede drainage.
- **Kalkrijke bodems:** versterken de minerale kwaliteiten in de wijn.
- **Zanderige bodems:** dragen bij aan lichtere, meer aromatische wijnen.
- **Kleigrond:** leveren rijkere, vollere wijnen op.

Qua klimatologische omstandigheden en temperatuur groeit de Pinot Gris het best in een koel tot gematigd klimaat, met temperaturen die meestal tussen 16°C en 22°C liggen. Dit koelere klimaat helpt de essentiële zuren en frisse smaken van de druif te behouden.

De hoeveelheid neerslag is ook een kritieke factor. Ideale omstandigheden zijn een jaarlijkse neerslag van ongeveer 500-600 mm.

Te veel vocht kan leiden tot ziektes, terwijl te weinig vocht de wijnstokken kan stressen en de kwaliteit van het fruit kan aantasten.

Ook de hoogteligging speelt een belangrijke rol. Wijngaarden op grotere hoogte genieten van koelere temperaturen, vooral 's nachts. Deze temperatuurvariatie is cruciaal voor de ontwikkeling en het behoud van de aromatische bestanddelen van de druif. Hogere hoogtes betekenen ook meer blootstelling aan zonlicht, wat de complexiteit van de smaken kan versterken.

Elzas

Deze wijnstreek is ongeveer 15.000 ha groot, waarvan de Pinot Gris ongeveer 15% beslaat. De appellatie bestaat uit in totaal 119 gemeenten. De wijngaarden zijn aan de westzijde beschermd door de Vogezen en worden in het oosten afgebakend door de Rijn. Zij beslaan het gebied tussen Marlenheim in het noorden en Than in het zuiden. Het totale wijng gebied heeft een lengte van ongeveer 120 km.

Het Elzasgebied is opgesplitst in twee departementen, het meest noordelijke, de Bas-Rhin, van Straatsburg tot Sélestat (ong. 1/3 van de productie) en, in het zuiden, het kwalitatief betere departement Haut-Rhin van Sélestat tot Mulhouse.

Pfalz / Baden

Pfalz is de tweede grootste wijnregio van Duitsland, met een sterke bodemdiversiteit. Er staan ongeveer 24.000 ha aan wijnstokken aangeplant, met ongeveer 2.000 ha met de Grauburgunder. De Riesling

blijft wel de koploper met ongeveer 6.000 ha. Door de vele zonne-uren ($\pm$ 1.800 uren) wordt deze regio ook wel het "Toscane" van Duitsland, met glooiende landschappen, wijnranken, amandelbomen en cipressen.

Baden is de derde grootste wijnbouwregio in Duitsland, dat zeer uitgestrekt is van noord naar zuid (400 km lang), met in totaal ongeveer 16.000 ha aan wijnstokken. Hiervan is 2.400 ha toegewijd aan de Pinot Gris. Baden heeft ook een warmer klimaat "door de zon verwend", en is zo geplaatst als enige Duitse zone in Europees wijnbouwgebied B.

Kaiserstuhl is de warmste plaats van Duitsland, wat van uiterst belang is voor de burgunderrassen.

Trentino - Alto Adige / Südtirol

Deze twee regio's vormen samen 1 provincie, maar zijn toch zo verschillend. Wat ze wel gemeenschappelijk hebben zijn hun fantastische wijnen. In de regio heerst er een echt alpenklimaat (koude winters met veel sneeuw), dus de goede wijnen komen vooral voor op de goed geëxposeerde hoog gelegen wijngaarden of de wijngaarden in het dal van de bergen.

Het grootste deel van de productie van Alto Adige is in handen van de coöperatieven en ze leveren, in tegenstelling tot coöperatieven elders in de wereld, wijnen van zeer grote kwaliteit op. Ongeveer 45% van de geproduceerde wijnen zijn wit, waaronder dus de Pinot Grigio.

Appellaties & classificatie

In de Elzas zijn er qua appellaties geen IGP wijnen, enkel AOP is van toepassing.

De Duitse wijnwetgeving heeft een classificatiesysteem op basis van de rijpheid van de druif. Echter door die focus op rijpheid en suiker, is ook niet eensluitend met hoge kwaliteit, en daarmee verliest men ook het (potentieel van het) terroir uit het oog.

Als reactie hierop werd vanuit een prominente groep wijnbouwers het VDP — Verband Deutscher Prädikatsweingüter opgericht, als motor voor classificatie van wijngaarden en wijnen zoals in Bourgogne, met klemtoon op terroir en ook aandacht voor droge topwijnen.

VDP verenigt vandaag ongeveer 200 van de belangrijkste Duitse topdomeinen met als doel de hoogste kwaliteit na te streven, met uitwerking van een eigen VDP-classificatie gebaseerd op de herkomst van de druiven en aandacht voor droge topwijnen.

Foodpairing

De levendige witte wijnen van de Pinot Gris zijn eigenlijk wel breed inzetbaar. Enkele van de passende gerechten:

- Witte vleessoorten
- Gerechten met een fruitelement: citroen, sinaasappel, perzik of abrikoos
- Couscous met rozijnen en sinaasappel
- Een Tajine, bijvoorbeeld met kip, limoen en abrikoos

- Thaise groene curry met kokosmelk
- Zeevruchten en schaaldieren, mosselen
- Canard à l'orange
- Flammkuchen
- Paella met kip en zeevruchten

Bespreking van de wijnen

Fritz Waßmer Sommerhalde Bombach Grauer

Burgunder 2019

Hoewel het in 1998 opgerichte wijnhuis Fritz Waßmer in Bad Krozingen, gelegen in het idyllische heuvellandschap van Markgräferland, Kaiserstuhl en Breisgau, nog relatief jong is, heeft het al een toppositie onder de Badense wijnbouwers weten te verwerven. Het is internationaal vooral bekend om zijn Pinot Noir, maar er worden ook uitstekende witte wijnen geproduceerd, waaronder dus de Grauer Burgunder of Grauburgunder.

Als wijnmaker is Fritz Waßmer een late autodidactische wijnmaker, maar zijn familie verbouwt al generaties lang druiven. Het kon dus niet uitblijven dat hij ook hier in aanraking kwam met het werk in de wijngaarden, dat hem steeds meer fascineerde, totdat hij uiteindelijk besloot om zelf wijnmaker te worden. November 2018 was een bijzondere mijlpaal voor het nog jonge bedrijf. Toen werd aangekondigd dat het wijnhuis Fritz Waßmer voor het eerst vier druiven had gekregen in Gault-Millau voor het jaar 2019.

De Sommerhalde Bombach is een VDP Grosse Lage of Grand Cru, dat betekent dat de druiven uit slechts één bijzonder gunstig gelegen wijngaard komen. De bodem van deze wijngaard bestaat uit zandleem, dat wordt vastgehouden door lichte kalksteenmergel, die rust op een dikke laag klei. In de diepte liggen de rotsachtige bergkammen van de uitlopers van het Zwarte Woud. Sommerhalde Bombach ligt in het oostelijke deel van de Breisgau, op het zuiden, direct grenzend aan het Zwarte Woud. De wijnen profiteren van het sterke zonlicht en de koude luchtstromen 's nachts, die overkomen uit het Zwarte Woud. Het merkbare dag-nachtverschil in temperatuur bevordert een langzame rijping van de druiven met een fijn uitgebalanceerde harmonie en fruitaroma's.

- **Cépage:** 100% Grauburgunder.
- **In de neus:** botermachtige neus die veel nuances van rijp, geel fruit en kruidigheid vertoont. Ook een lichte rokerigheid.
- **In de mond:** meloen, peer en zachte citrustonen, kruidig en een mooie hint van kamille, elegante zuren.
- **Alcohol:** 13,5%.

Josmeyer Le Fromenteau Pinot Gris 2020

Het domein Josmeyer werd opgericht in 1845 door Aloyse Meyer en wordt nu geleid door diens achter achterkleindochters Céline en Isabelle Meyer. Isabelle Meyer is verantwoordelijk voor de vinificatie. Céline Meyer is managing director.

De druiven van deze droge wijn zijn afkomstig van percelen met oude wijnstokken in de Herrenweg, Turckheim en Wintzenheim. Dit terroir wordt gekenmerkt door colluviale afzettingen die bestaan uit een grind-zanderig substraat, alluvium en kiezels. Net als de bodem van Graves biedt dit terroir aromatische, rijpe en elegante wijnen. Sinds 2004 wordt de gehele wijngaard biologisch en biodynamisch geteeld.

De druiven, uitsluitend afkomstig van de biologische en biodynamische landbouw, worden met de hand geoogst en in hun geheel pneumatisch geperst (in totaal tussen 5 en 8 uur) en geven op natuurlijke wijze hun aroma's terug aan de most. Ze fermenteren spontaan zonder toevoeging van enzymen of geselecteerde gisten, en zonder chaptalisatie. Na een gisting van één tot vier maanden worden ze gerijpt in honderd jaar oude eikenhouten vaten of roestvrijstalen tanks.

De benaming 'Fromenteau', die doet denken aan granen, werd in 1992 bedacht en gecreëerd door Jean Meyer, en is de oude naam die aan pinot gris werd gegeven, vooral in de Champagne.

- **Cépage:** 100% Pinot Gris.
- **In de neus:** rijpe peer, verse noten, brioche met een subtiele rokerigheid, een zilte toets.
- **In de mond:** het aardse karakter van het fruit blijft hangen, soepele zuurtjes, en ook een zekere ziltigheid.
- **Alcohol:** 13%.

Huber & Bléger Pinot Gris 2022

In 1967 bundelen Marcel Huber en zijn neef Robert Bléger hun krachten en richten samen het domein Huber & Bléger op.

Gelegen in Saint-Hippolyte, tegen Colmar, verankerd in het land van de Elzas, aan de voet van het Château du Haut-Koenigsbourg in Haut-Rhin, strekt het familiedomein zich uit over 30 hectare zanderig-granietachtig terroir dat bepalend is voor het karakter van de wijnen, die uitblinken in mineraliteit, frisheid en finesse.

De wijnstokken die worden gebruikt voor deze wijn hebben een leeftijd van 10 tot 20 jaar oud, en worden bewerkt volgens 'une exploitation environnementale', wat een eerste opstap is richting bio en biodynamisch.

Na de oogst van de druiven volgt een zachte persing om de tannines en bittere componenten in de schil te minimaliseren. De fermentatie gebeurt in roestvrijstalen tanks waarbij zowel met natuurlijke gisten of geselecteerde wijngisten kan gewerkt worden.

- **Cépage:** 100% Pinot Gris.
- **In de neus:** aroma's van gekonfijt gedroogd fruit, honing, wat kreupelhout.
- **In de mond:** volle body, gebalanceerde zoete toets, lange afdronk.
- **Alcohol:** 13%.

Friedrich Becker Kalkmergel Grauer Burgunder 2021

Het Weingut Friedrich Becker werd opgericht in 1973 aan de rand van het Pfälzerwald in het zuiden van de regio Pfalz. Sinds het jaar 2000 zijn ze ook lid van het VDP – Verband Deutscher Prädikatsweingüter.

Na de oogst komen de druiven al snel bij de pers. Hier worden ze geselecteerd en voorzichtig gekneusd. Daarna vindt de gisting plaats in kleine en grote eikenhouten vaten bij gecontroleerde temperaturen. De gisting wordt gevolgd door enkele maanden rijping op fijne droesem voor de botteling. De wijn wordt tenslotte gebotteld met 5 gram restsuiker.

Dit is een echte kwaliteitswijn, VDP Weingut, die zich duidelijk onderscheidt van de eenvoudigere kwaliteiten, waardoor deze Duitse wijn ondanks zijn droogheid natuurlijk boeit met zijn fijne balans. Dankzij de levendige zuren is deze Grauer Burgunder Kalkmergel fris en levendig in de mond. Op de afdronk maakt deze jonge witte droge wijn indruk met zijn opmerkelijke langere afdronk.

- **Cépage:** 100% Grauburgunder.
- **In de neus:** aroma's van rijpe peren, appelcompote, en een hint van honing. Je kunt ook minerale tonen en lichte kruidigheid opmerken.
- **In de mond:** goede balans tussen fruitige zoetheid en frisse zuren. Je kunt smaken verwachten zoals rijpe citrusvruchten, een vleugje ananas, en een delicate nootachtige ondertoon.
- **Alcohol:** 13%.

Heger Oktav Grauburgunder 2022

In 1935 richtte de plattelandsdokter Dr. Max Heger het wijnhuis op en kocht hij de beste wijngaarden op de Ihringer Winklerberg, de warmste plek van Duitsland. We bevinden ons hier aan de Kaiserstuhl, gelegen in de Rijnvlakte, halverwege de Vogezen en het Zwarte Woud. Hier worden trouwens de hoogste gemiddelde temperaturen van Duitsland gemeten.

De Bourgogne-stijl wijnen van de Ihringer Winklerberg en Achkarrer Schlossberg wijngaarden maakten het landgoed beroemd, en al gauw behoort ook hun Grauburgunder in deze hogere rangen. De wijnstokken zijn aangeplant op steile, terrasvormige hellingen, gevormd van vulkanisch gesteente.

Aan de ene kant merk je meteen de grote warmte van de Kaiserstuhl in Baden - intense fruitaroma's stijgen op uit het glas - aan de andere kant lijkt de wijn fris en mineraal - een bewijs van de vulkanische steenrijke bodem van de wijngaarden.

De fermentatie gebeurt in roestvrijstalen vaten, met een verdere rijping op grote houten vaten.

- **Cépage:** 100% Grauburgunder.
- **In de neus:** citrustoetsen, groene appel, amandel, honingmeloen en een subtiele hint van vanillebloesem.
- **In de mond:** hetzelfde fruitige karakter als in de neus, met een noterige toets en een zekere mineraliteit.
- **Alcohol:** 13%.

St. Michael-Eppan Sanct Valentin Pinot Grigio 2021

De "Sanct Valentin" Pinot Grigio wordt geproduceerd door het historisch Zuid-Tirols wijnhuis San Michele Appiano, dat sinds de jaren '80 actief is. De Pinot Grigio wijngaarden die de druiven leveren voor de Sanct Valentin selectie zijn geselecteerd uit percelen, die zijn gelegen in de buurt van Eppan, op een hoogte van tussen de 420 en 600 meter boven de zeespiegel, met een ZO en ZW oriëntatie. De bodems zijn van oude morene oorsprong, rijk aan kalksteengruis, waardoor ze goed draineren en rijk zijn aan minerale elementen.

Het klimaat is koel en wordt gekenmerkt door aanzienlijke temperatuurschommelingen, die een langzame en optimale rijping van de druiven bevorderen.

De druiven voor deze Pinot Gris variëren tussen de 15-32 jaar oud. De handmatige oogst vindt half september plaats, met handmatige pluk en selectie van de beste trossen in de wijngaard. Na zachte persing gist de most in roestvrijstalen tanks met temperatuurregeling. De wijn rijpt ongeveer een jaar in barriques, waarbij ook een malolactische omzetting plaatsvindt, en voltooit zijn rijping met ten minste 8 maanden op roestvrijstalen vaten voor de uiteindelijke botteling.

Het resultaat is een complexe droge witte wijn met een opmerkelijke structuur en concentratie, die ook een goede neiging heeft om te verouderen, met interessante tertiaire evoluties.

- **Cépage:** 100% Pinot Grigio.
- **In de neus:** rijpe witte perziken, rijpe appel, peer en toetsen van exotisch fruit, vanille en kruidigheid.

- **In de mond:** een volle romige en lange afdronk met mooie gebalanceerde zuren.
- **Alcohol:** 14%.